

Говор првог потпредседника Владе Србије и министра спољних послова Ивице Дачића на седници Савета безбедности Уједињених нација о раду УНМИК-а:

„Поштовани господине председниче,
Цењени чланови Савета безбедности,

Желим да захвалим генералном секретару Гутерешу и специјалном представнику Танину на напорима које улажу у спровођење мандата УНМИК-а, у складу са Резолуцијом 1244 Савета безбедности Уједињених нација.

Готово две године су на овим седницама вођене расправе о томе да ли ћемо се састајати два, три или четири пута годишње, а за то време ситуација на Косову и Метохији се само погоршавала. Тренутно стање нам, на жалост, говори да је одлука о смањењу броја седница била преурањена, али надам се да смо процедурална питања оставили иза себе и да ћемо сада моћи да се посветимо суштинским темама и учинимо наше састанке плодотворним.

Разматрање ситуације на Косову и Метохији у овом уваженом телу, упркос појединим оценама да су расправе често антагонизујуће и неконструктивне, представља незаменљиву прилику да Савет безбедности и међународна заједница буду редовно и транспарентно информисани о стању на терену и кључним политичким и безбедносним изазовима са којима се суочавамо у Покрајини, ма како они били тешки и упркос томе што евидентно имамо различите ставове.

{youtube}1asyz-f5zv4{/youtube}

Желим да на самом почетку поново позовем на дијалог и решавање овог вишедеценијског проблема мирним путем уз проналажење компромисног решења. Надам се да ћете сви подржати овај мој позив, али исто тако, надам се да ћете јасно и недвосмислено рећи шта је за успешан дијалог потребно. А потребне су две стране које се рационално и разумно понашају, које су спремне да разговарају, а затим договорено и

спроведу. У преговорима вођеним у Бриселу под окриљем ЕУ једна страна у дијалогу се тако понаша од његовог почетка. Друга, на жалост, не. Од Приштине смо прошле недеље чули да не планира да спроведе ништа од онога што је договорено пре шест година, укључујући формирање Заједнице српских општина. Ова изјава Хашима Тачија нас наводи да се запитамо шта смо све ово време радили. Јер ако се постигне договор, а онда се он од стране Приштине не спроведе шест година и након тога отворено одбаци, поставља се питање да ли је то уопште био дијалог. Није овде преварена и оштећена само Србија, коју је читава међународна заједница охрабривала на дијалог и позивала на уздржаност и стрпљење, упркос томе што Приштина није спроводила договорено. Овде је озбиљно доведен у питање кредибилитет Европске уније која је свој потпис ставила на Бриселски споразум и тиме гарантовала његово спровођење.

Подсетићу вас још једном да сам ја у својству премијера у августу 2013. године са Хашимом Тачијем и Кетрин Ештон потписао Први споразум о принципима који регулишу нормализацију односа између Београда и Приштине, тзв. Бриселски споразум. Преговори који су претходили његовом потписивању нису били нимало лаки, нити је Србија била задовољна свим решењима, али је као одговоран партнер спровела све обавезе које је преузела. Србија је тај споразум потписала искључиво зато што је њиме гарантовано оснивање Заједнице српских општина.

Са друге стране, представници Приштине не само да су отворено рекли да неће спровести договорено, они су отворено запретили Европској унији да ће, пошто су незадовољни третманом који имају, размотрити уједињење са Албанијом уз припајање још три општине са југа Србије. Да ли се ово може сматрати озбиљном и одговорном страном са којом треба да наставимо разговоре? И ко сада може да нас увери да се Приштина неће на исти начин према овом процесу понашати и убудуће?

Овome треба додати и врло претеће поруке албанског премијера Едија Раме о уједињењу Албаније са тзв. Косовом, на које нико не реагује и преко којих се олако прелази уз објашњење да оне нису озбиљне.

Господине председнице,

Пре две недеље на северу Косова и Метохије спроведена је тзв. „операција у оквиру борбе против корупције и организованог криминала“. Специјална јединица РОСУ ухапсила је том приликом преко 30 особа. Србија подржава борбу против организованог криминала на целој својој територији, али дуге цеви, употреба прекомерне силе и телевизијски спектакл који су пратили ову акцију указују на то да је њен циљ био нешто сасвим друго. Њен прави циљ био је застрашивање преосталог српског становништва, а у ту сврху коришћено је више од седамдесет борбених возила. Срби су током акције брутално пребијани, док су Албанци привођени без употребе било какве принуде. И уколико оваква недопустива акција прође без широке осуде, укључујући и осуду од стране овог високог тела, она ће испунити свој прави циљ, а то је застрашивање и угњетавање српског становништва на Косову и Метохији.

Лично сам, као премијер, заједно са Кетрин Ештон, Хашимом Тачијем и Александром Вучићем, приликом потписивања Бриселског споразума, присуствовао састанку у НАТО-у када је договорено да никакве безбедносне снаге Косова не могу да дођу на север док се не испуне два услова – први је да буде обавештен КФОР, а други да се о томе обавесте председници српских општина на северу Косова и Метохије. Ништа од наведеног овом

приликом није било испуњено. Штавише, од бруталности и хапшења овог пута нису били поштеђени ни двојица службеника УНМИК-а, који нису пружали никакав отпор, нити су били наоружани. Разговарао сам са специјалним представником Танином, који ме је званично обавестио да су ови службеници били на дужности. Михаил Красношчоков, припадник УНМИК-а, претучен је и незаконито ухапшен, а потом, супротно конвенцији УН, проглашен „персоном нон грата“. Дакле, на Косову више ни припадници мисије УН нису сигурни. Како да очекујемо да Мисија обавља свој посао ако њени припадници сваког тренутка могу бити нападнути и проглашени непожељним уколико се Приштини не свиђају. Шта је следеће – протеривање целе мисије? И после свега, Приштина нуди генералном секретару да са њим преговара о будућем присуству УНМИК-а на северу Косова. Подсетићу да мандат мисија утврђује ово цењено тело и да је мандат УНМИК-а одређен резолуцијом 1244.

Дешавања на Косову и Метохији протеклих недеља, али и протеклих месеци само нам говоре да је неопходна повећана алертност међународне заједнице, улагање више напора и активније деловање међународних организација на Косову и Метохији. Сведоци смо да се поједине чланице Савета безбедности залажу за тзв. стратешку ревизију мандата УНМИК-а, њено смањивање, па чак и гашење. У овом тренутку тешко је размишљати, а камоли деловати у правцу било каквих промена. Ваљда је сада свима јасно колико смо данас далеко од стабилне и безбедне ситуације на Косову и Метохији која не би захтевала пажњу овог тела. Ризик од погоршања ситуације на терену може вишеструко да кошта, а у контексту свих дешавања у протеклом периоду сигуран сам да нико не жели да преузме тај ризик.

{youtube}IE5DENjCMQs{/youtube}

На жалост, власти у Приштини не желе да чују аргументе већ сматрају да се Мисија УН-а може смањити пребијањем и протеривањем њених припадника.

Господине председнице,

Данас се навршава пуних двадесет година од завршетка нелегалног бомбардовања СР Југославије и агресије од стране НАТО-а, без одлуке овог цењеног тела. Сви знамо колико је тај преседан негативно утицао на међународне односе и шта се све дешавало у свету у последњих двадесет година.

Морам овом приликом да споменем бројне цивилне жртве, њихове потресне судбине и разорену Србију након 78 дана бомбардовања осиромашеним уранијумом. Морам да поменем и 666 жртава на Косову и Метохији након 10. јуна 1999. године, од чега 562 Срба, као и 8.134 напада од чега 7.391 на Србе.

Двадесет година касније једино што са сигурношћу можемо да кажемо је да су највеће жртве сукоба на Косову и Метохији и бомбардовања СРЈ недужни цивили, како страдали,

тако и протерани, без обзира да ли су Срби, Албанци или припадници неке друге националности. Иако постоје разлике у ставовима, не може се оспорити да су све стране чиниле злочине и да на свим странама постоје жртве. Њих, на жалост, не можемо вратити, али можемо научити из сопствених грешака и не дозволити да се понове. Зато је важно да се осуде сви злочини, да се саосећа са свим жртвама, да се искључи рат као средство решавања спорова и да се постизањем компромисног и одрживог решења крене путем трајног помирења и економске и политичке стабилности.

На данашњи дан пре двадесет година усвојена је и Резолуција Савета безбедности 1244 (1999). Дозволите ми да искористим ову прилику и у свом излагању рекапитулирам сагласје појединих њених одредби с чињеницама на терену. Стање у том погледу говори много о томе колико су Резолуција 1244 и УНМИК значајни и релевантни, и колико је тога пред нама на чему морамо радити.

Креирајући мандат УНМИК-а, Савет безбедности је потврдио „обавезу свих држава чланица да поштују суверенитет и територијални интегритет Савезне Републике Југославије“, наводећи с тим у вези и Завршни документ из Хелсинкија. Међутим, ову одредбу Резолуције су скрнавили многи, а све да би се скрила чињеница да је једна етничка мањина, албанска, која има своју матичну државу Албанију, покушала да изврши сецесију и отме део територије једне суверене земље.

У Анексу 2, тачка 5. Резолуције, Савет безбедност, између осталог, позива на „успостављање привремене управе (...) да би се обезбедили услови за миран и нормалан живот свих житеља Косова“.

Многим својим одредбама Резолуција позива и на успостављање „безбедног окружења како би се избеглице и расељена лица безбедно вратили својим домовима“. У том погледу учињени су извесни напори и неки се јесу вратили. Али само је 1,9 одсто Срба остварило одрживи повратак. И после дугих 20 година, 200.000 њих је и даље далеко од својих домова и нема изгледа да ће се ускоро вратити кући. А знамо и зашто. Реците ми, шта ти људи могу да очекују када их сваке године организовано каменују и нападају чак и када посећују гробове својих ближњих у време хришћанских празника.

